

Förbud mot handskrivna remisser banade väg för digitalisering

Goda argument, informationsmöten och intern utbildning i all ära. Men ett förbud kan göra susen. Det visar införandet av digitala röntgenremisser vid Centralsjukhuset Kristianstad.

II Den 1 februari blev det förbjudet att skicka handskrivna remisser till röntgenavdelningen på Centralsjukhuset Kristianstad (CSK). Sedan förbudet trätt i kraft har andelen digitala remisser stigit från 17 till 80 procent.

– Jag är förvånad över hur snabbt det gick med tanke på det motstånd som fanns och som fortfarande finns, säger Tore Røjlar, verksamhetschef på röntgenavdelningen vid CSK.

Oläsliga handstilar har alltid utgjort ett problem för den som ska tolka remisser. Kråkfötterna skapar förseningar och i värsta fall felaktiga undersökningar. Röntgenavdelningen i Kristianstad motar cirka 60 000 remisser per år. Inom avdelningen gick man över till digitala remisser efter millennieskiftet.

Men eftersom de inkommande beställningarna fortfarande var analoga fick sekreterarna knappa in dem i datorn. Därmed tillkom ytterligare ett arbetsmoment och en felkälla.

– Nästan en tredjedel av de handskrivna remisserna var oläsliga och det blev ett ohanterligt problem för oss. En alldeles för stor patientsäkerhetsrisk som vi inte kunde acceptera, berättar Tore Røjlar.

Utbyggnaden gick långsamt

Under 2001 anordnade därför röntgenavdelningen informationsmöten för kollegerna. Tanken var att sprida budskapet om den digitala revolutionens förträfflighet. IT-sekreteraren på röntgen erbjöd sig att utbilda kontaktpersoner. Några entusiaster identifierades inom både öppen- och slutenvården.

En rad avdelningar och vårdcentraler kom igång och runt 10 procent av röntgenremisserna digitaliserades. Nu skulle ringarna sprida sig över vattnet var förhoppningen.

Den segdragna utbyggnaden av Melior, ett digitalt journalsystem som Region Skåne köpt in, har dock bromsat utvecklingen. Längre saknades en remissmodul och flera kliniker ville inte börja i ett system för att sedan gå över till ett annat. Två alternativ ges nämligen till Melior. De elektroniska remisserna kan även skickas in via det webbaserade IT-stödet

KundRad eller på diskett i form av ett Word-dokument.

Men när Melior väl byggts ut och fått sin remissmodul uteblev ändå revolutionen. Andelen digitala röntgenremisser uppnådde 17 procent som högst. Efter sommaren 2003 gick Tore Røjlar därför till sjukhusledningen och fick grönt ljus för ett förbud mot handskrivna remisser.

– Vi kände att det här gick för trögt och det inte fanns någon vilja att gå över till det elektroniska systemet. Fastän alla förstod och erkände att det var framtiden, säger Tore Røjlar.

Missnöjet riktade sig främst mot det merarbete som de datorskrivna remisserna innebär. I synnerhet i Melior. Bara att ta sig fram till den klumpigt utformade remissblanketten kräver ett ansevärt antal knapptryckningar.

– Att skriva remissen i Melior är »öken«, men jag tycker ändå att fördelarna överväger. Fast det finns kolleger som tycker att det är vedervärdigt, säger Anna Apelqvist, ortoped på CSK.

Ökad tillgänglighet

Hon lyfter särskilt fram den ökade tillgängligheten som något positivt. Remisserna kan skickas och svaren läsas på närmaste dator. Röntgenarkivet finns också att tillgå oberoende av var på sjukhuset man befinner sig.

Enligt Tore Røjlar uppgår andelen digitala röntgenremisser i dag till 80 procent. Fast mer än 85–90 procent räknar han inte med. De återstående 10 procenten utgörs av läkare som gör hembesök. De har för tillfället fått dispens, men när bärbara journalhanterare blir verklighet ska även de införlivas i systemet.

Ett förbud sätter saker och ting på sin spets. Fast några repressalier kan röntgen egentligen inte hota med. Förutom att skicka tillbaka handskrivna, icke-akuta remisser där undersökningen ska bokas.

Tore Røjlar ser flera samverkande faktorer bakom det framgångsrika införandet av förbudet. En grundläggande förutsättning var att utbyggnaden av

FOTO: GUNNAR MENANDER, LUND

»Nästan en tredjedel av de handskrivna remisserna var oläsliga och det blev ett ohanterligt problem för oss. En alldeles för stor patientsäkerhetsrisk som vi inte kunde acceptera«, berättar Tore Røjlar, verksamhetschef på röntgenavdelningen vid Centralsjukhuset Kristianstad.

Melior nått tillräckligt långt. Därmed utgjorde inte väntan på det nya systemet längre ett argument. Av vikt var även att kunna erbjuda alternativa lösningar som passade samtliga verksamheter. Till exempel använder vårdcentralerna KundRad och privatläkarna Word.

Röntgenavdelningen gick också ut i god tid och informerade. Första utskicket kom fyra månader före det att förbudet skulle träda i kraft. Utskicket upprepades sedan efter två månader som en extra påminnelse. I sin information fokuserade man på de tyngsta argumenten, i det här fallet den medicinska säkerheten. Att ha goda exempel att referera till utgjorde också en styrka.

För röntgenavdelningen har förändringen inneburit klara effektivitetsvinster. Enligt Tore Røjlar ledde enbart det minskade behovet av inskrivning till en heltidstjänst kunde rationaliseras bort. Arkivlokaler och arkivbemanning utgör andra besparingsposter. Antalet dubbelremisser har blivit färre. I dag kan läkarna själva se om remissen mottagits eller om undersökningen redan är beställd.

Erik Skogh
frilansjournalist

Mer om remisser

Läs mer om remisser på sidan 4107 där Socialstyrelsens föreskrifter om remisshantering, som trädde i kraft den 8 november i år, tas upp.